

پزشکیان و مسئله اقوام و مذاهب

گوروش احمدی

دیپلمات پیشین

اظهارات دکتر پزشکیان در جریان مبارزات انتخاباتی و نیز بیانه ایشان درباره «مناطق اقوام، ادیان و مذاهب کشور» بدون هیچ دلیلی موجب برخی گمان‌های واھی و حتی توهین علیه دکتر ظریف به خاطر اشاره به این اظهارات شده است. پزشکیان در بیانه خود گفته است: «بیشهاد و راهکار مشخص ما برای جبران کاستی‌ها و محرومیت‌های تاریخی و مزمن در این نواحی رویکرد «تبعیض مثبت» و تمرکز برنامه‌ها و منابع برای پیشرفت و آبادانی نقاطی است که به شکلی شایسته مورد توجه برنامه‌ریزان قرار نگرفته است». از سخنان و شعارهای تندروها که بگذریم، از برخی دیگر انتظار نمی‌رفت که این موضع درست را به «سه‌می‌بازی» و «شیطنت‌های مثلا روشنفکرمانا‌بانه و طبابت‌های قوم‌گرایانه» فروبکهند یا آن را با «محاصصه»، یعنی تقسیم مناصب حکومتی براساس قومیت و مذهب در لبنان مقایسه کنند. نکاتی در این زمینه قابل ذکر است:

۱- مرور تحولات یک سده اخیر نشان می‌دهد که با وجود برخی محدودیت‌ها در برخی دوره‌ها به‌ویژه در دوره رضاشاه علیه فرهنگ و زبان‌های محلی، در مجموع کشور ما با مشکلی به نام تبعیض قومیتی مواجه نبوده است و آذری‌ها و کردها و دیگر اقوام بر مبنای قومیت هدف تبعیض قرار نداشتند؛اما کشور ما اغلب با دو نوع تبعیض مواجه بوده است: یکی از آنها تبعیض منطقه‌ای است. مشخصا بعضی از مناطق پیرامونی در صد سال گذشته هدف برخی تبعیض‌های اقتصادی بوده‌اند؛ به این شکل که دولت مرکزی برای توسعه این مناطق، اولویت قائل نبوده و در بسیاری موارد ملاحظات امنیت ملی یا امنیت داخلی دلیل این رویه نادرست بوده است.

۲- این تبعیض‌ها مسئله مهمی است که نادیده‌گرفتن و انکار آن موجب سخت‌تر و نه‌اینا مشکل‌سازشدن آن خواهد شد. گفت‌وگو با هدف یافتن یک راه‌حل تدریجی مناسب‌ترین روش برای مواجهه با این مشکل است. می‌دانیم که این مشکل خاص کشور ما نیست . کشورهای لیبرال‌دموکراتیک هم گاه به شکلی حادتر با این قبیل مسائل مواجه‌اند. در کانادا تاکنون حزب کبکوا که تنها در استان فرانسه‌زبان کبک فعال است و رسماً جدایی‌طلب است، تاکنون سه بار در دوره‌هایی که در انتخابات استانی بر حزب لیبرال که فدرالیست است، پیروز شده، برای جدایی از کانادا فرارندم برگزار کرده و هر سه بار هم باخته است. در اسکاتلند هم تاکنون دو بار فرارندم استقلال برگزار شده است. در انگلیس کار تا آنجا جلو رفته که انگلند و اسکاتلند و ویلز تیم‌های ورزشی خاص خود را دارند و مستقل‌در مسابقات اروپایی و جهانی شرکت می‌کنند.

۳- بنابراین ما این‌این موضوع اولاً باید با خونسردی برخورد کرد و اجاره داد که بحث دراین‌باره انجام شود. ثانیاً باید دولت مرکزی را تشویق کرد که رشد و توسعه مناطق پیرامونی را در دسترس کار قرار دهد و بنیبرد که تبعیض می‌تواند منشأ بزرگ‌ترین خطر امنیتی باشد و نیز بنیبرد که کولبری و سوخت‌بری و کارگری ایرانیان در آن سه‌وی مرزها زیننده کشور ما نیست. ثالثاً فعالیت‌های فرهنگی و آموزش زبان محلی در سطح مناطق و اقوام و غنا بخشیدن به هویت فرهنگی نباید با هیچ مانعی رویه‌رو باشد. رابعاً با توجه به تبعیض‌های پیشین حتماً نوعی تبعیض مثبت برای مشارکت هرچه بیشتر اهالی مناطق در زندگی سیاسی و اقتصادی منطقه‌ای و ملی ضروری است. تنها در صورت توجه به این نکات است که می‌توان هرگونه گرایش افراطی در این مناطق را عقب زد. در غیراین‌صورت، تضمینی وجود ندارد که بتوان از گسترش گرایش‌های افراطی و دخالت برخی همسایگان طماع و ضد ایرانی جلوگیری کرد.

۴- از آنجا که فدرالیسم و منطقه‌گرایی به دلایل متعدد که پرداختن به آنها خارج از حوصله این مختصر است، راه‌حل مناسبی برای ایران نیست، تمرکززدایی با محوریت شهرها و برداشتن موانع از سر راه توانمندشدن نهادهای شهری باید در دستور کار دولت مرکزی قرار گیرد و تشویق شود. با این حال، راه‌حل نهایی توسعه حقوق شهروندی است. تنها در پرتو توسعه حقوق شهروندی است که شهروند برکنار از قومیت، مذهب، نژاد و زبان در مرکز توجه قرار خواهد گرفت و شهروندان از تبارهای گوناگون دارای حقوق مساوی ازجمله برابری تصدی سمت‌های ملی، استانی و شهری خواهند بود. تنها در این صورت است که حساسیت‌های قومیتی، مذهبی و… می‌تواند کم‌رنگ نشود؛ تا آنجا که یک هندی‌تبار هندو مذهب نخست‌وزیر انگلیس و یک پاکستانی‌الاصل مسلمان سروزری اسکاتلند شود.

سه‌شنبه ۲ مرداد ۱۴۰۳
۱۷ محرم ۱۴۴۶
۲۳ جولای ۲۰۲۴
سال بیست‌ویکم
شماره ۴۸۸۵
۲۰ هزار تومان
۱۲ صفحه

روزنامه

در «شرق» امروز می‌خوانید:
قوه قضائیه از صدور کیفرخواست برای رائفی‌پورخبر داد؛ «استاد» متهم است! • بیم و امیدهای کشتی ایران در المپیک پاریس • روزانه ۵۰۰ نفر دچار سکنه مغزی می‌شوند

آفت دلالی برق

شرق: ۶۷ درصد برق کشور را نیروگاه‌های بخش خصوصی و ۳۳ درصد را نیروگاه‌های دولتی تأمین می‌کنند. با این حال کارشناسان معتقدند دولت دلال برق شده است و از این راه درآمد قابل توجهی به دست می‌آورد. حسنعلی تقی‌زاده، رئیس هیئت‌مدیره سندیکای برق با اعلام این‌ موضوع توضیح می‌دهد: «در حال حاضر وزارت نیرو، برق را به قیمت هر کیلووات ۱۲۰ تومان از صاحبان نیروگاه‌ها خریداری می‌کند این در حالی است که خودش همین برق را به قیمت بیش از هزارو ۸۰۰ تومان در بورس انرژی عرضه می‌کند. ضمن اینکه قیمت برق برای صنایع بیش از دو هزار تومان و برای

گزارش تیرتیک را در صفحه ۴ بخوانید

«شرق» از نگاه دولت چهاردهم برای تقابل با تحریم‌ها گزارش می‌دهد خنثی‌سازی یا لغو تحریم؟

صفحه ۲

یادداشت

پزشکیان و ایده وسط مقتدر

تمهیدی تنوریک برای پراتیک دولت چهاردهم

سیدعلی طباطبایی

استاد دانشگاه

فرصت‌ها و هم‌تهدیدهای بزرگ است که «متغیر زمان» به آن ویژگی اضطراب بخشیده است. در این راستا، آنچه من می‌توانم برای گذر «کامیابانه، هدفمندانه و هوشمندانه» از «وضعیت موجود به وضعیت مطلوب» با لحاظ محدودیت‌های موجود و فرآیندی تدریجی و گذاری کم‌خطر، در ابتدای دولت دکتر پزشکیان پیشنهاد کنم، «ایده وسط مقتدر» است؛ چراکه این ایده مبتنی بر عالی‌ترین تعریف از سیاست، یعنی تشخیص ممکن از ناممکن طراحی شده است و با کمترین هزینه می‌تواند بیشترین دستاورد نسبی را برای کشور به همراه آورد و مسیر توسعه کشور را با سرعت کم ولی متداوم به پیش برد. ایده «وسط مقتدر» بر این تفکر کانونی استوار است که «وسط سیاست‌ورزی» کشور که متصف به سه ویژگی «عقلانیت در افکار، اعتدال در رفتار و تمکین به آرای عمومی در کردار» است، با درک الزامات شرایط کنونی، می‌تواند با هم‌افزایی، همکاری، همفکری و همیاری با یکدیگر، تبدیل

یادداشت

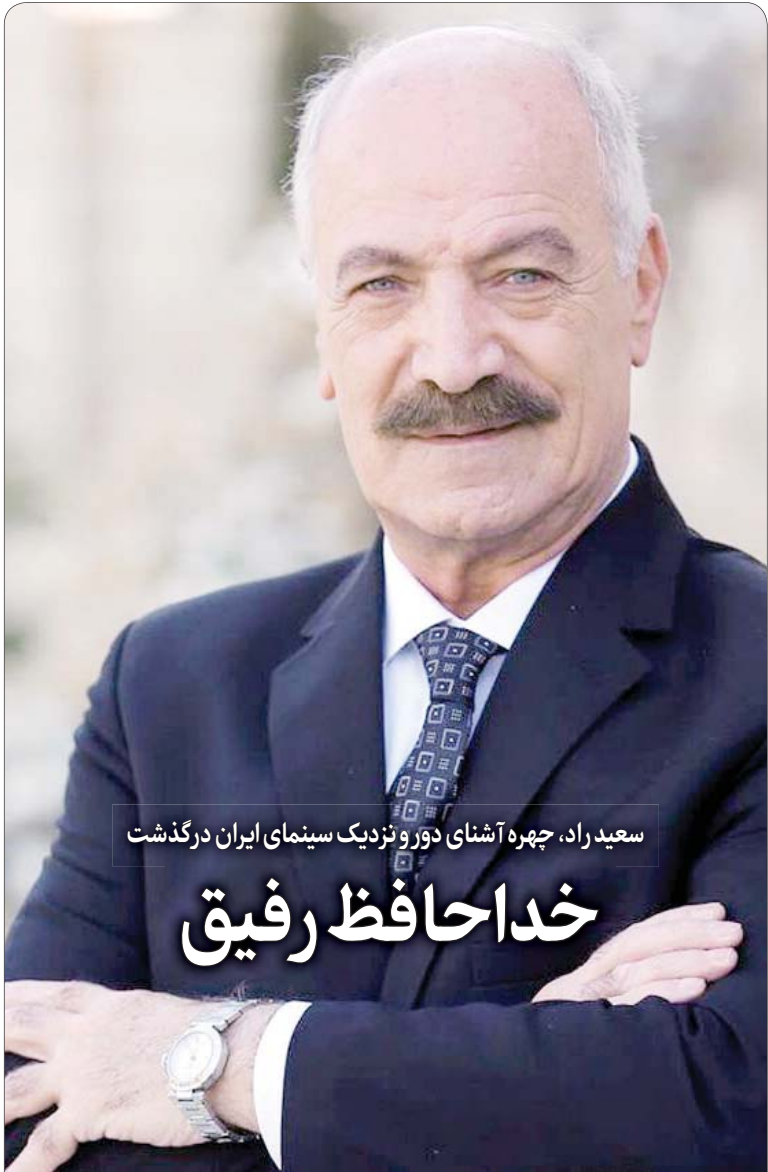
برنامه دولت، وظیفه ملت

حسین حقگو

کارشناس اقتصادی

شرق

سعید راد، چهره آشنای دور و نزدیک سینمای ایران درگذشت

خدا حافظ رفیق

این گزارش را در صفحه ۱۲ بخوانید

یادداشتی از حافظ موسوی در سالمرگ

احمد شاملو، شاعر آزادی

استعاره شاملو

۶

برگزیده‌ها

گفتمان دولت چهاردهم از دید فعالان حوزه سیاست چیست؟
عدالت، پرهیز از نزاع یا فرصت محوری
۲
پزشکیان – پاریس بعید است
۹

کامالا هریس بیشترین شانس را برای رقابت با ترامپ دارد

چشم‌انداز مبهم حزب دموکرات
۵

گرانبگاه ابیدمی خودکشی پزشکان کجاست؟
شکستن بی‌صدای استخوان‌ها
۱۰

واکاوی پرونده قتل شیما صباگردی‌مقدم و چهره خطرناک بهلول

قاتلی که در میان ماست
۸

نگاه

روز از نورنج از نو
یادداشتی از فردین علیخواه
۱۲

یادداشت

افق روشن‌تر با فرصت‌های در دسترس

علی بهادری جهرمی

سخنگوی دولت

کاهش ابزارهای فشار علیه ایران در عرصه سیاست خارجی، یکی از دلایلی است که با اتکا به آن می‌توان در زمینه‌های اقتصاد داخلی، تجارت خارجی و گسترش نقش آفرینی‌های منطقه‌ای و بین‌المللی، افق‌های روشن‌تری را برای کشورمان متصور بود. اکنون نشانه‌های مختلفی این موضوع را تأیید می‌کند.

۱- گسترده‌ترشدن کشورها معتقد به دلارزدایی از مرادوات اقتصادی، یک فرصت بی‌بدیل است. علاوه بر کشورها و پیمان‌هایی که به‌طور سنتی و از سال‌ها قبل، اقدام به حذف دلار در رفتارهای اقتصادی خود کرده بودند، کشورها و معاهدات جدیدی هم به این منظومه نوین اقتصادی پیوسته‌اند. پیمان‌های شانگهای و بریکس با تریلیون‌ها دلار مرادوات اقتصادی‌ا، پی برده‌اند که بخش مهمی از توسعه اقتصادی مدنظرشان را باید بدون اتکا به دلار به پیش ببرند. بحث پیرامون ایجاد ارز واحد بریکس یا حتی طرح موضوعاتی نظیر اتکای سیستم پرداخت بریکس و پیمان‌های مشابه به ارزهای دیجیتال، آغاز حرکت‌هایی است که می‌تواند به حذف سلطه دلار در اقتصاد بین‌الملل منجر شود.

۲- افراط در تحریم از سوی غرب و خصوصا آمریکا، عملاً این ابزار سیاسی را کم‌اثر کرده است. این کم‌اثری، مورد اعتراف خود آمریکایی‌ها هم قرار گرفته است. ژانت یلن، وزیر خزانه‌داری آمریکا همین چند روز پیش گفته است «هرچه بیشتر تحریم کنیم، کشورها را بیشتر تحت فشار قرار می‌دهیم تا دارایی‌های ارزی خود را متنوع کنند». اکنون بهتر و بیشتر می‌توان مدعی بود تحریم با اتخاذ رویکردی‌هایی نظیر خنثی‌سازی از درون با تکیه بر ظرفیت‌های ملی و گسترده‌ترشدن کشورهای که به دلارزدایی متمایل شده‌اند، نمی‌تواند اهداف مطلوب واضعان تحریم را برآورده کند.

از طرف دیگر، گسترده‌ترشدن کشورهای مورد تحریم، به اتحاد این کشورها هم کمک کرده است.

^[1] صفحه ۴

^[2] صفحه ۴